

Дмитро Чередниченко

Доторки

Вибрані поезії та переклади

Київ

ТекстOver

2019

Автор обкладинки:
Оляна Рута

Фото:
Дмитро Чередниченко, Оляна Рута

Ч-46 **Чередниченко Д.**
Доторки: Вибрані поезії та переклади. – Київ : ТекстOver,
2019. – 152 с.

До нової книжки відомого письменника Дмитра Чередниченка увійшли вибрані твори різних років, а також переклади улюблених литовських поетів.

Видання проілюстроване світлинами автора та Оляни Рути.

ISBN: 978-0463-151-679 © Дмитро Чередниченко, текст, фото, 2019
© Оляна Рута, обкладинка, фото, 2019
© ТекстOver, 2019

***

*Торк! –
забриніла
струна.
Торк-торк! –
ище дужча
луна.
Доторки
затанцювали
i – заграли.*

РІЧКА ВОСКРЕСНЕ

***

Бачив велику
рибину під берегом,
вона
через серце пройшла –
і щезла
в чужих глибинах.

***

I знову темінь
залигла
і там і там
імла

Але не бійся
ночі –
стане день
як ти захочеш

як дуже ти
цього захочеш

***

Пробачте, батьку,
що колись,
як був я ще малий,
нечемно так повівся:
на городі ви спіткнулись
і упали,
а я, наївний, засміявся.
Нетямний був,
а й досі як згадаю –
сором душу коле.
Пробачте, батьку...
Якби ж то зміг тепер
я вас перепросити...

НАД РОССЮ

озвалася дитинством
стежка
озвалася й схovalась
в конюшину
і петрів батіг
дивиться у воду
синіми очима

***

На вершині гори –
світло.
Під горою –
долоні мого діда,
по яких я іду
від піdnіжжя
до вершини.

***

Ой тату, тату,
як поруч стати
біля вас та біля мами –
така глибока
яма!..
Ой, яма та
не тверда,
так швидко
тече вода,
ні стати,
тату,
ані пристати,
біда та й біда –
така швидка вже
вода...

ГОЛУБИ

Літа – мов голуби.
На лавочці
сидить бабуся,
мов тінь людська,
на пальцях
лічить птахів,
яких
довкола неї –
море...
О не спохайте
тих непокірних
голубів!..

***

Я завершую осінь –
і відчиняю зиму.
Така вона світла і зrima,
як не була ще досі.

***

Гукає, я чую,
верба над Россю,
гукає, гука,
а я боюся прийти –
а що, як нема вже її?..

***

Коли весело
то і не знаєш
ціни життя
і не думаєш
скільки важить життя
не гадаєш
коли весело

Тільки тоді
коли воно
затрималось
на волосині
тільки тоді
ти збагнеш
ціну життя

***

Підійду до криниці,
постою, послухаю –
голос тата і мами
почую.

***

На гору несли
кожен свого
хреста...

Спіткнувся один,
а другий
хреста його
тут-таки підхопив
і далі вже
два поніс.

Друг.

***

не згрібайте
листя золотого –
нехай ноги
деревам погріс

і потішить очі
допитливій малечі

не згрібайте
листя золотого
бо надворі
дітям буде темно

***

Метелик
осінній
сів
на твої вуста.
Затріпотів
крильцями –
ти
усміхнулась.

***

на кінчику жалю
тремтить одне
люблю люблю
а ти мене?

на кінчику
на шапочці
тремтить

ти хочеш пить?

***

Ось і промінь –
сонячний зайчик –
такий веселий,
як твій поцілунок.

***

Мурашка
гостює
в моєму
вікні –
кого шукає?
Чи знайде вона
стежку додому?

***

Сиджу за столом,
а на мене
дивляться
чийсь очі...
Іду на луки, а на собі
відчуваю
погляд
чийхось очей...
Коли ж я у далеч
дивлюся,
чи хтось відчуває
мій погляд?

***

Тато
бублика
з дірочкою
мені дав.
Бублика я з'їв,
а дірочки
й не побачив.

***

Повіяв зимовій
чи просто протяг
Боже ж мій
невже це холод
То й що

Хотів би я бути
маленьким
хрестиком
святым
у ярочку
між персиками
теплими
золотими

***

Ти чемний, і простий,
І ніжний, і ласкавий,
В тобі добра
Не ріки – море.
Але дозволь мені почути,
Як ти з матір'ю говориш.

У тебе поклики ясні,
У тебе є мета,
Висока і прозора...
Але дозволь мені почути,
Як ти з матір'ю говориш.

Ти геній і герой,
Ти ріки повертаєш
І зсуваєш гори,
Але дозволь одне почути –
Як ти з матір'ю говориш.

***

Де річки
текли,
там будуть
текти.

Де стояли
батьки,
там стоятимеш
ти.

***

Вечір.
Під будинком –
двоє дерев,
немов
двоє закоханих.

Між ними
вікно світиться.

***

А тато
мене
й питає:
– Без чого
ніщо
на світі
не буває?

Почекає
якусь хвилину
та й каже:
– Без назви,
сину.

***

Куди поткнешся,
всі тобі радіють.
– Почекайте,
ви ще тільки прибули...
Коли чекати?
Як чекати?
Нема уже коли...

***

Людмилі Задорожній

Семеро яблук
і одне вікно
засіли
в душу мою
давно.
А тепер,
навіть як скрута,
вони –
тута... тута...

АВТОРУЧКА

для вас
це – товар,
а для мене –
інструмент;
для вас –
аби гроші,
для мене –
аби
чесно
писала.

***

Зворушив
душу
досвітній
сплеск!
Я не сам.
Іще хтось
Є...
Можна
жити!..

***

Друже
у тебе трудяться
руки
у мене очі

Коли втомляться
твої руки
лягають вони на коліна

На чому ж очам
свій погляд зупинити
щоб відпочити?

***

Шелестить
шурхотить
шарудить
шваркотить
гаркотить
а ти пиши
а ти думай
про те що
ось там
шелестить
шурхотить
шарудить
шваркотить
гаркотить...

***

Так дивиться
чорнобривець
мені у вічі –
аж мліє душа
від його
щирого погляду.

***

Від Клайпеди
до Ялти.

Від Ялти –
до Клайпеди
через «Київ – Вільнюс»
моєї душі.

***

Такий, бач,
талан:
заховав усе
туман.
Лиш човняр
не зважає –
пливе
крізь туман,
човном
собі путь
розтинає.

***

Шукаю риму –
чисту, як вода.
Неначе хтось її украв.
Сестричка
запевняє:
– Пограється –
та й віддасть.

***

Осінь. Яблука
падають,
як спогади
про все добре.
Спробуй
позбирати.

***

Пригріло сонечко,
зраділа абрикоса,
що й слізу пустила
бурштинову.

А в тій слізині клею
побачили себе
і гори, і дерева,
й сонце.

***

Міколасу Карчяускасу

Ти покликав мене
до своєї хати
до своєї річки

до свого вікна
у Юстінасову
Йонасову
Марцеліюсову
Едуардасову
та Бірутину робітню
а сам
повів мене в сад
слухати
литовські голоси
найлитовськіших
співців
під звуки
найчарівніших канклесів
рідного неба

***

Василеві Шкляру

Шовковий дощик
траву полива,
і стала шовкова
зелена трава.

А дощ не вгаває,
вже й нас полива,
і стали шовково
звучати слова.

***

Якби на цьому
полі
протікала річка,
то й гуляла б
під берегом
живи рибка...
Не сумуй.
Річка воскресне.

***

А все-таки романтично
бути човном:
ніяка вода тобі
не перешкода...
Ото тільки течія –
не помічник.
Гляди, занесе
бозна-куди,
що й не вернешся...
Добре мати
міцне весло
і світлу голову...
Тоді ти знатимеш:
у жодну дорогу
не виrushай
без весла;
не покладайся
на течію,
покладайся на руки,
що міцно тримають
весло долі.

***

Притихла
криниця
і слухає,
про що мріє
вишня,
стоячи
біля порога...
І так їй болить,
що не справдяться
мрії вишневі,
поки осиплеться
листя...

***

Скільки ти бачив
зайців,
перепілок
і сов!
Тільки в кінці дороги,
може, дізнаєшся,
з ким ти ішов.

***

Ти ходиш по землі –
і на землю й не дивишся.
Ти чекаєш, коли
упаде зоря з неба.
А справжні зорі
по землі ходять.

***

Прощавай, столице,
ти не моя
і я не твій.
Заріс терном і брицею
путівець мій.
Я прихилю осінні смерки,
поміж стеблинами пройду,
і проберусь
в забудки серця,
блукальцем змореним
впаду.

І на засохлій бадилині
останнім променем,
що перейшов крізь призму,
засну навік
солодким сном,
мов кіт на призьбі.

СВЯТО ВЕЧИРНЬОЇ ВОДИ

***

Білявим котиком
ласкавий ранок
усміхнувся,
простягнув
м'якеньку лапку –
й викотив на поле
золотий клубочок.

***

Відгуляла
липнева заметіль.
Котики
вискакують
із кущів
і граються
тополиним пухом:
– Хоч де станеш –
не розтанеш
і не нахолодиш
лапок.

***

Сидить собі
Мурчик
під кущиком
та й думає:
стільки їх,
отих людей,
усе ходять
і ходять,
і жодне
до тебе
не заговорить.
А так любо,
коли хто
зупиниться
та й поговорить
з тобою.
Наче і ти
не зайвий
у світі цьому.

***

На білій акації
білий котик сидить,
із білого полумиска
білий світанок п'є.
Не хоче котик
чорної кави,
не хоче котик
червоного морсу,
не хоче котик
сивого диму.

Білий котик
на білій акації
колючий світанок п'є.

***

Озимина
Зелена-зелена.
По ній
Ходить котик
Білий-білий,
Як світ.
Невже він
Сірих мишей
Ловить?

***

На моріжку
сидить котик
і спостерігає
як ловко
під кущиком
умивається
киця...
і такий милив
йому
весь білий світ.

А з висоти
хмародряпа
дивиться чоловік
і не знає
на чому б оце
зупинити
свій
ледачий погляд.

ТАРАСІВКА

Галині Кирпі

А там,
На маленькому острові
У степу,
На острові,
Що з лісу приплів
Голубими човнами пролісків,
Хрещаті стоять вітряки із барвінку,
А в них на порозі –
В рожевих шоломах
Ряст.
Там фіалки
Припрошують конвалію
Озутися в сині черевички,
А вона простягла
Зелені долоні угору
Та й гукає хмарину
У кухлики білі –
Погрітися.
А синиця перебирає
Королівські дзвіночки
І під музику їхню
Співає високу пісню,
Якої ніхто не чув.
Ой там на острові,
Тому маленькому острові
У степу
Так гарно звучить
Ліс.

***

Я крадькома фотографував
матір із сином,
що годують синичку.

А до мене
прибігла білочка
та й стала
на задні лапки,
передні угору звела:
— Ану зніми.

Я сфотографував білочку,
а вона ще чогось чекає.
Я знайшов у кишені горішок
і дав їй.
Білочка узяла горішок
і ще чогось чекає.
Я погладив її по голівці,
вона пухнастим хвостом
провела по моїй руці —
і пострибала в сніг.

***

Чого всі квіти веселіші
зранку, ніж надвечір?
На тій самій висоті сонця
до обіду квіти живіші,
чіткіші, квітучіші,
ніж по обіді...
Бо зранку вони
зустрічають сонце,
а надвечір – проводжають.
Зранку в них є надія...

***

Вивільга
золота пташка
вдосвіта
пробує голос
для хору
а тоді ладиться
багатоголосий спів
із усіх садків –
оживає день
хоровий
злагоджений
симфонічний
день

ЗОЛОТИ СТРУМКИ

Золоті струмки розлилися,
червоного золота повні.
Із ланів біжать,
із ярів гомонять,
із гір течуть,
аж до моря чутъ...

Течуть по землі
золоті струмки –
і впадають у сонце.

***

дивує всяка звістка
чудує простір і межа
проворна вертихвістка
мене випереджа
вона сердешна поспіша
до мене на урок
тому й прискорює
свій ранній крок

мені безмежно жаль
її тривожної ходи
жаліють простір і межа
іди голубко йди

***

Ярий подих
ліне ліне
вже у вікна
видно таловини
вже зі стріхи
срібло капле
вже мандрівка
тобі пахне
вже повітря
зеленіс
а на серці
звага спіє

Подих ярий
насуває хмари
над розлоги площ...

Тихо, тихо...
Зараз близне дощ.

***

Штрихи
штрихи
штрихи
немов художник
весняний гай
на лузі
помічає...
У калюжках
відбилися дерева
мов луг
весну справляє...

***

Сніг
сніг
сніг
набрався
води
ні туди
ступити
ані сюди
Поки
здвигнеш
плече
сніг
і стече

***

Од берега
одв'язую човна
і – хай щасливий
буде плин:
я попливу
до дальніх селищ,
мов до чужих
країн.

***

А я
в долоні
взяв
ласкаве
сонце
та й
цілую
і добре так
зігрілася
душа –
чарівні
сонячні
вуста

***

Розмалювалася гусінь
Усіма кольорами
Та й сидить собі
У травинки на шиї.
А травинка
Шукає очима пташку.
Бо тільки пташка
Знає мову трави.

ДІЖА ЗОЛОТА

Випливла
із-за Дніпра
діжа золота,
через затоку
від берега
до берега
золоту стежину
простелила,
рушник святковий,
а на тому
рушникові
купуються
качки,
справляють свято
вечірньої води.

***

Я набираю із глибокої
Криниці журавельної
Води джерельної
Вишневоокої.
І спиваю жадібно
Вишневі зорі
З холодного дубового відра
В передранковому прозор'ї
На жилавій правиці
Славутича-Дніпра.

***

Зажутився голуб
ніхто його
не голубить
невже його
ніхто не любить
Підійшов
до люстерка
що на дорозі
лежало –
нічого
добрий голубчик
полюбила б його
не одна голубка!
Глянув на себе
помилувався
нахиливсь до води
і поцілувався.

***

Повна ямка
Тіней.
Ускочив
Сонячний зайчик –
Зареготалася ямка:
«Ой лоскітно!»

***

Поле. Тепло.
Пастівень.
Подих степу.
Мицій день.
Кізоньки
пасуться
коло нас,
ми забавами
збавляєм час.
Легко. Вільно.
Легіт обійма.
Ніжна ласка.
Лагода сама.
Милі губки
поцілуюеш,
помилуєш –
і душа вже
у цвіту.
Вітрик віє,
обвіває,
тішить серце,
надихає.
Поле. Тепло.
Пастівень.
Любо, мило
цілий день.

***

На листку
латаття
сидить жаба,
витріщила
очі:
– І де та краса?

А під листком,
широким, як світ,
плаває рибка
і все милується
золотим глечичком,
що стоїть на ньому
і сяє.

***

Уродила яблуня на горі,
Уродила яблуня
На щедрий вечір.
А яблука – зорі.
А ті зорі –
Привітні очі
Щедрого
Мого Межиреча.
Сходьтеся, люди, –
Уродила яблуня
На щедрий вечір.

***

Завмерла вода.
Набрала в своє
незворушене
дзеркало
верб, верболозів
та хмарок срібних –
і зачайлася.
А може, то шкло?
Коли це бабка
злетіла з травинки,
поцілувала
дзеркало –
і розійшлися
зворушливі кола
по тихій воді.

***

Небо купається
В мисочці незабудки,
А я вмиваюсь росою.
Обое частвуємось ранком,
Обое частвуємось сонцем,
Що молодіє
У нашому тілі.
Обое стаємо собою.

***

Хто скільки піднесе?
Лелека –
більшу за себе
гілку.
На гніздо.
Кібець –
курчатко.
Для своєї челяді.
Бджола –
краплю
наснаги
на цілу зиму.
Собі й людині.

***

Я люблю муравлика.

А ще люблю змію,
Собаку,
лисицю,
Вовка,
навіть тигра –
Тільки не з-поміж людей.

Я муравлика люблю.

***

О вітре, мій ласкавцю,
не гнівайся на мене.
Мандруймо далі,
далі
повертаймо
уперте вирло
повної гарби.
І гей до мрії,
підіймаймо вії,
здіймаймо
вирло,
будуть вирви,
буде гирло,
буде і
широкий плин...
Будуть далі,
будуть гори
і шляхи нездалі,
буде й
ураганів шал...
Та
потішить
душу
золотий
причал.
Не журись,
ласкавцю.

***

Хоч би яка
мавпочка
сиділа
на вершині
дуба –
вона
лоскотатиме
своїм хвостом
попід твоїм
носом.

НЕ ЛИЧАТЬ

Не личать
землі моїй
пустирі.
Нехай
буде жито
на Лисій Горі.

***

Через дитинство моє
протікали
Стара
й Нова Рось.
Стара
мене благословляла,
а Нова
мене щиро вітала.
І так мені любо
велось,
що й небо
ясніше ставало.

***

Зачайлася під горою
клавіатура хвиль.
Сяде зараз Межелайтіс –
і заграє про Чорне море.
Чаєчко, зачекай!

Сядь, будь ласка, на камені,
послухай захопливу гру.
Там і море заговорить.

ПТАШКА

знизу глянеш –
темна пташка
летить

глянеш згори –
світла пташка
летить

чи світла
чи темна –
додому летить

***

любить мандрівця
дорога
то й простелила
йому
подорожників

хоч би куди
мандрівець зайшов
а назад його вернуть
сліди підошов

***

Береза
роздрусила
монети
по осінній
стежці...
А голуби
їх лічать,
збирають...
Гульк! –
аж нікуди
класти.

***

Їй-богу, віриться,
їй-богу, мариться,
що буде краща вже пора.
Погода зміниться
і світ розхмариться,
умиється з Дніпра.

***

А терновою
далиною
свідомо
розкинулися
гори й долини
до самого
дому.

***

Таке гладеньке
дзеркало
на воді
і – жодної
жмурки.
Дмухнув
вітерець –
і тихій гладіні
кінець.

***

Зелень
очі гоїть,
просвітлює
душу.
Тут я
посидіти
мушу.
Посиджу,
поміркую,
своє полікую,
і змогу
одважу –
зважу.

***

Сонце грає,
зголоднілу душу
напуває
совістю й теплом.
Не питає,
куди тепер ти
вирушаєш.
Чолом тобі,
чолом.

***

Між гілочками
поснувалася
срібна
картинка.
Упав листок –
і задзвеніла,
заграла
павутинка.

ВОЛОСЬКИЙ ГОРІХ

1

Волоський горіх
покотився в сад.
І сад йому рад.
Бо на очах у всіх
виросте новий горіх.

2

Волоський горіх
закотивсь
у волошки –
та й тішиться,
що такі гарні
квіти
його запросили
в гості.
Тут він згадав
мамині слова:
«Треба чесно
в гостях вестися,
щоб там
не розлущитися,
бо не буде в що
й переодягтися».

***

А гора висока,
а гора крутa –
аж небо вгинається.
Стойть кінь
під горою
і вагається.
Бачить:
йому не перескочити,
то й не розганяється.

***

Вітер
гуляє, гуляє,
а потім присяде
в яру,
щоб ніхто
не бачив,
і шепоче:
– Дай, Боже,
усім здоров'я.

***

Визирає сонце
з-за гори,
простягнуло
промінь свій
до пlesа ріки –
і торка, торка...
Плесо бринить
і вже не змовка.

***

Заходжу
в гай.
Мене торка
чиясь рука
і гладить
сивий чуб...
Кому ж
іще я люб?..

***

Ранок забіг
у темний бір,
і напустив
повен ліс
сонячних зайчиків.
Аж розвиднилось
у бору...
У темному.

***

Бабине літо
Не боїться зими –
Сивіє під вікнами.
Бабине літо –
Не літо,
Бабине літо –
Сонце,
Що поселилося в квіти
Уберегти хату
Від морозу.

ОЙ НА ГОРІ...

Ой на горі,
на горі
сушить вітер
ятері.

А ворона
прилетіла,
дуже рибки
захотіла.

Вона билася,
змагалась,
поки в ятір
упіймалась.

***

Стойть білий дід
біля червоних жоржин:
— Як не хочеться
з вами розлучатися,
квітоньки,
швидко ви одцвітаєте.

***

Грицики,
верес,
деревій,
журавлина,
комонник,
купина,
любисток
і любка,
подорожник,
спориш,
чистотіл...

От вам і академія!

А ви кажете,
що колись
були люди
дурні
і нічого
не знали...

Гай-гай...

Повчіться тепер
у них,
пізнайте
абетку світу.

***

Залетів
ясеновий листок
до моєї хати,
тріпнув крильцями
та й каже:
«Уклін тобі
ясеновий!»
І стало
ясно.

***

Оце моя
правдива сáга
про те
як зажурилася
сагá –
шумить,
гуде,
шепоче,
що аж мороз
по тíлу
пробіга.

Тут
скам'янів
козак,
закляк,
але не відійшов,
не відступив,
не пропустив
на рідну землю
чужинських
підошов.
Шумить,
гуде,
шепоче
зачаровано
сагá
і так співа,
і так виспívує,
що аж мороз
по тíлу пробіга.

***

Вийшов день
Із ясного кола,
Не хоче гратись
У піжмурки.
Прийшов вечір,
Схилився
До синього дерева
Та й жмуриється.

***

Золота пальчата чаша
мені в ноги впала.
Я візьму її –
бо вже моя! –
і вип’ю літо,
якого й не було.
І стане все для мене золоте:
дитинство чорне,
чорна юність
і чорний шлях
до світлої гори...
Усе, усе позолотіє,
ніби сонце,
що вмирає.

***

Яблука спіють
і – сяють.
А котре поспіє
раніше,
то й швидше
впаде
і покотиться
стежкою,
яку набачило
з висоти.

***

Минуло літчко.
Збирає серпень
зошити й книжки
і дума...
як пройти
до школи навпрошки.

***

А дзвін
прокинувся
та й лунає.
Кого він скликає –
тільки сам знає.
Лунає.

***

Заєць забіг у город,
нюхає, що тут
смачненького.
Аж тут
сонячний зайчик
до нього моргає.
Він – ходу!
Із городу на тік.
Від сонячного зайчика
заєць утік.

***

А бекас
будить усю живину
ранньою порою.
Щоб його не сварили,
він співає козою.

***

А тополя
тягнеться
до неба,
що над нею пливе.
Хоче побачити,
хто там
живе.

***

Шматочок неба
лежав на землі.
Я підняв його –
і він засяяв,
і став шукати
у затінку
для когось стежку.

***

Вискочив
зайчик
на дюну –
та й трішки
її посунув.
А хвиля
здала
розігналася,
дюну помила,
зайчику
лапки змочила.

***

Доганяє песик
хвилю з моря,
жене її на берег,
а тоді – у море.
Доганяє,
вибирає,
а тоді прогонить,
лапками на хвилі
грає, грає.

***

Сумний лелека
літав далеко,
хотів дослідити,
де найкраще жити.

А вітер його заніс
в очерет і рогіз.
А де ж йому спати?
На гребені
моєї хати.

***

Матері
на луках
простелили
білі смуги –
білять полотно.
А лелеки
поміж ними
ходять,
жабок водять.

***

Січень
з парасолькою іде,
під пахвою
зайчика веде.
Туди верть,
туди крутъ –
нікуди зайчику
й дременуть.

ПОКЛОНИСЯ ЛАСТІВКАМ

***

Серпокрилець
підлітає
до мого вікна
і важиться
до мене
заговорити,
та бойтися,
що я не почую
голосу
його,
бо несамовито
гудуть машини.

***

Серпокрильці
дбайливі
обмітають
крильцями
шибки,
щоб ніхто
не застував
мені сонця.

***

Серпокрильців бачимо –
завжди
на крилах
все шугають,
граються, ширяють...
А коли ж вони сплять?
Де відпочивають?

***

Добра хата,
мудра хата,
в неї свій звичай,
затям:
коли хочеш
завітати,
поклонися спершу
ластівкам.

***

Озивається
з-під стріхи
ластівка –
такі тремкі
й мелодійні
доторки
до тиші.

***

Співуча
ластівка
народилася
із теплого
яєчка
Ще жодна
пташка
не народилась
із камінчика

***

Схопилася ластівка
лапками за промінь
та й щебече, весну
до гаю кличе.
Ластівонько мила,
ти вже прилетіла?
Співай. Буде співучіший
любий край.
Гай-гай-гай...

***

А ластів'ячі
голопузьки
щебечуть
із самого рання...
О як вони радіють,
коли мама
повертається
з полювання!

МІЙ ВІТРЯК

***

Я думаю українською
Бачу сон українською
Розмовляю
з кицею Волошкою
Співаю колискову сонцю
Українською.

***

Коли курка
перестає бути куркою,
вона співає півнем.

Коли кінь
перестає бути конем,
він хрюкає.
Коли українець
перестає бути українцем,
він штокає і какає.

***

Слуха – не чує,
дивиться – не бачить,
знає – не пам'ятає
і не визнає...

І чого так
у світі є?..

Слухай, прислухайся
і почуй мене...

Чого ти не бачиш,
чого не збагнеш?..
Недовго так буде,
не-е...

Та що там казати...
Люди такі глухі,
не чують,
коли хто зове...

А серце так хоче,
щоб його почули,
поки воно живе.

***

Коли я був малий,
пройшла по моїх стежках
жорстока і зла війна,
забрала з собою
багато дядьків,
татків і мам моїх друзів.
Вона порозкидала
багато всіляких
цяцьок по моїх стежках.
Хлопці гралися тими цяцьками –
одні злетіли в повітря,
інші стали сліпі,
глухі, безрукі, безногі...
Земля вкрилася
ранами і рубцями...
Коли ж знайдеться в світі
цілитель
на рани
моєї
землі?
Коли ж знайдеться врешті
великий мудрець,
який розбройть Землю?

***

Мій вітряк –
не флюгер.
Він завжди
повернутий
лицем до
одного вітру –
совісті.

***

Для вас країна –
кокосовий горіх.
Випив з неї все –
і викинув,
мов шкаралущу,
а сам –
до іншого
горіха...

***

Правителі...
Він каже:
— Ще трохи
покерую —
і буде мені
зовсім легко:
ні з ким буде
воювати...

***

Чи є де річка
безіменна
чи є неназваний
горбок
Ускрізь
де лиш ступає
Людина познача
свій крок

***

Такі вітри
непривітні
з усіх країв.
Велетні
відходять,
а гноми
із гною
вилазывають
і шкіряють
зуби.
Але не бійся,
не дістануть
до чуба.

***

«Пташці – крила,
айсбергу – вода», –
пишуть на хіднику
нерозважливі
хлопчаки...
А самі – такі безкрилі,
що аж сумно
на них дивитись.

***

Я нічого не бачу,
бо в мене
темні-претемні
окуляри.
А я не хочу бути
темним.

Я нічого не чую,
бо мої вуха
заткнуті
чужими
навушниками –
і як ти почуєш
голос роду?

***

Крізь надійну
охрану
кожне пнеться
до престолу
до керма
до трону

I клянеться
що подбає
про усіх-усіх
достоту...
Що він буде
найщирішим в світі
патріотом.

I йому повірять.
I посадять на престолі...
Він сипне
у вічі солі
всім хто тільки є...
Зажирук
запанує –
лиш про пузо
дбатиме своє.

***

Він обіцяв
заволодіти
духом,
а заволодів
майном

***

Треба працювати
з розмахом, –
казав,
коли його обирали.
Та як махнув –
то після нього
нічого не зсталось.

КАЗАВ

СЕМЕН ЧЕРЕДНИЧЕНКО

Отак ідеш
і не знаєш,
де стати.
А станеш –
не знаєш,
до кого
і як
підступити.
Аж тут
вустами тата
промовляє
досвід віків:
– Бійся корови спереду,
коня – ззаду,
а дурня – з усіх боків.
Тепер іди.
Іди.
Йди...

***

Вони ішли.
Топтали,
торували,
пробивалися,
по хащах
і полях,
аж поки
вибились.

Тепер
дописують
згорьовані
удови
їхній шлях.

***

щастя не вживається з вічністю
щастя – то найкоротша мить
коли починається мить
закінчується вічність
коли починається вічність
закінчується мить

***

Який із нього
день,
коли він спить,
а на пляцу
й не розвидняється?
Зніми
овечу шапку
й розжени
пітьму лукаву.

***

Помітив завидючий
незасіяну латку
й хотів її пригородити
до своєї хатки.

Замахнувся здаля –
та й свою розваляв.

***

Це камінь
може бути
з водою
та без неї.
Але
як жити будеш
з порожньою душою?

***

Тут – шведські могили.
Пам'ятні знаки тут.
Тут відважні вої
виробляли
свій статут.
Тут шведські могили
оплакують
нашу землю.

***

Хоч би як хотів
ти повернути
свої думи самоті,
а тебе змагає
вічне:
молоді ідуть на Крути,
на бенкет ідуть
круті.

***

Найбільше
я ненавиджу брехню.
Вона, як та іржа,
роз'їдає
душу без ножа.

***

Той щебече,
розмовляє,
чужий спів
повторяє.
Гай-гай,
а ти сам
заспівай.

***

Силкується хтось
нав'язати
свою принциповість.
Але в мене лише
єдиний хазяїн –
моя совість.

***

Ціна твого слова
залежить від того,
чи ти його
тримати готова,
людино.

Якщо ж ти на вітер
кинула, на холодини,
то знай: той вітер
і тебе уже витер.

ТОМУ, ХТО НА ЧАСИНКУ СТАВ ВИЩЕ

Торохтить
твій голос
і казання твоє.
А порожнє слово
западає під колесо
і їхати не дає.

***

Був собі
та були собі
та шукали
та знайшли
та схопили
і пішли

***

Колись
у маленьких
хатках
жили
великі люди.
Тепер
у величезних
будинках
живуть
пігмеї.

***

Андрієві Содомори

Хто народився у вітер,
думає, що всі віки
на землі вітер.

Хто народився на болоті,
думає, що вся земна куля –
суцільне болото.

Хто народився на вершині тополі,
звук усе в житті
міряти вершинами.

І всі вони разом живуть
на одній землі.

***

– Чи є в Україні
нетерпимість
до окремих націй?
– Є.
– До кого?
– До українців.

***

Наша столиця
така багатолиця
колись пречиста
тепер потопас
у смітниках
по ній ходять
мальовані
умебльовані
мерседизовані
короновані
ходять шугають
коронами
неба сягають
товчуться
топчуться
по смітниках
і жодна корона
із них не впаде...
Бідолашна столиця!..

***

Тепер
розкошують
злодії часу –
карти,
шашки,
телевізори,
торжки...
Злодії часу,
про яких ніхто не крикне:
«Злодія ловіть!»

***

Вулиця тече у два кінці.
Ти – човен.
Пливеш і роздивляєшся,
хто проти тебе.
І не бачиш,
хто за тобою.

***

У всякого –
обшир свій,
своя ознака,
свій форт,
а цей ось франт –
такий неоднакий:
то флігель,
то флюгер,
то хамелеон,
то стоїть непорушно,
фігурно,
як флакон.
Чекає,
коли переміниться
вітер –
і тоді вже
визначиться він,
буде флігель
чи флюгер,
чи хамелеон.

***

Пішов осел
питатися
у кабана,
що йому
робити.
Кабан
упевнено
сказав:
– Що там говорити?
Треба
рити, рити,
рити...

Я ЗНАЮ

Я знаю,
куди іду,
і хоч би яка
була зміна,
в мене
сталий
вектор душі –
Україна.

***

Одержанці
широ прагнуть
народові служити,
а проворні штукарі
про одне лиш дбають –
щоб сидіти угорі.

***

Одні
моста мостили,
другі
набиралися сили,
щоб відкрито
на той бік
по здобич
ходити.

СТИНА

Людина
зняйшла дірочку
забила гвіздка
і сама пройшла

***

Одвічна війна:
риба і люди,
зайці і люди,
качки і люди,
свині і люди...
Усіх винищують
люди,
усіх поїдають
люди,
тільки вовки
відважуються
огрізатися,
але й із них
здирають шкуру
люди.

ЛУСОЧКИ

***

А Рось гукає і гука.
Вона мене так знає,
мов татова душа.

***

Рось
і досі
в жилах
моїх
тече.
Поки й
ітиму –
вона
тектиме.

***

Намалюй мені
голос
твого
задумливого
подиху,
що надихає,
коли
я
й не чую...

***

Живу.

Живу,
як співаю.
Акомпанує
Біль.

***

Від доброго
слова
надія росте,
від лихого –
і радість
в'яне.

***

Пушу слово
ласкаву пташку
нехай воно
політає
і знайде
чутливу шибку
яка його
мов мене
привітає...

***

Ворується
живий листочек
у темному кущі.
Ворується листочек,
освітлений сонцем –
мов жива надія...

***

Заспокоїлись каштани,
клени та акації.
Платан цвіте –
справля сумному гаєві
зелене свято.

***

Гай
надіває
намисто
з калини
і горобини.
У нього,
мабуть,
іменини.
А може,
в гості
літо бабине
прилине.

***

Злетілись
голуби й голубки
на поклик
юної душі –
і влаштували
мені, старому,
свято.

***

Коли ніч
розплющить
очі –
настане
ранок.

***

Ясніє світ,
усе росте,
все поривається

угору
і цвіте –
коли ти

поруч.

***

Красивій
ілюзії
люди
вірять
більше,
ніж
гіркій
правді.
Чому?

***

Не спіши
до золотого
віку,
бо за ним –
провалля.

***

На лимані
лущик
на лимані
лучник
на лимані
верби п'яні
і кущі
в тумані

***

Де яблунька
виросла,
там і родить.
І нічого їй
не шкодить.

***

Кицька
в моїх очах
побачила
пташку
Й здригнулася –
швидко
вона пролетіла.

***

Лину
над ланом,
а лин
плинє
ліманом,
а леля
леліє –
ледвоньки
мріє...

***

Розсипалась
квітка
вночі
зіроньками,
вернулись
пелюстки
додолу –
до мами.

***

Листя,
яке опало,
милус
око,
аж на душі
світліє...
Листячко ж,
яке напровесні
зазеленіс,
принесе надію.

***

Немає Доценка –
неначе
півсвіту не стало.

***

Хотів клен
тромяndoю
зацвісти –
квіти
не тримаються
на гілках.

***

Така облога –
не вирветься
і продих
із душі...
І звідки нам
чekati віtrу?
Хоч сам
подми!..

***

Із чорної землі
виростає білий світ.
А де ж береться чорний?

***

Три сопілки
на вітрі стоять,
вітер на них
потихеньку
грає...
І так сумно
собі на підмогу
сопілкарів
викликає...
Чого вони
не ідуть?..
Грає...
грає...
грає...

***

Занімів
опалий
лист...
А гілка
згадала,
коли він був
зелений.

***

На чорному тлі
людина себе пізнає,
на білому губить.

***

Пам'ятай мене, водо,
у тебе глибока пам'ять,
широка у тебе воля.
Доля!

***

Нічка темна
хоче серпа взяти
пшениченки
вжати.

***

Не пускайте
чужого царя
у свою голову.

***

Обнімаються
думки,
цілуються мрії
і оживають
надії.

***

Позвисали сопілочки
з солом'яної стріхи.
Вигляне сонечко,
пригріє –
і вони заграють.

***

Розвидняється
день,
посунувся.
А ніч
подалася
пріч.

***

Пішов шерет
по Росі,
зворушилися
усі:
новина –
буде весна.

***

Загомонів
весняний
струмочок.
Обізвався,
заговорив
у душі
дзвіночок.

***

Хоч як тобі тяжко,
хоч як тобі скрутно –
здається, що край! –
ніколи своєї душі
чортові не продавай.

***

З рідної стріхи
цілюща вода капле.

***

І сантиметр
буває метром,
і метр
буває
сантиметром.

***

Рання роса
гусячі лапки
мис...
В ранній росі
сонце спіє.

***

Піший
може
вилізти
на коня,
а куди
лізти
кінному?

***

Прийшов дощ,
щедрий,
грайливий,
порозкладав
на дорозі
люстерка –
та й далі
пішов.

***

Зацвів
петрів
батіг –
звістив,
що осінь
вже в дорозі.

***

На кінчику
списа
сонце горить,
а
ти
хотів
у землю
його...

***

Стежка.
Дорога.
Чи путівець.
Головне –
щоб видно було,
куди ідеш.

***

Чоловік
із парасолькою –
мов білий гриб
над дорогою.
Чи стій, чи іди –
дорога
ніде
не дінеться.

***

Вітер берізоньку
хилить,
а вона не гнеться.
Вона має силу
і добре серце.

***

Серед ясного неба
гроза розганяється.
Чию руку
хмара бере –
твою
чи мою?

***

Ще тільки
сніг розтанув,
зеленіє вже
квітник,
і ходить
по городу
лелека-садівник.

***

Забрів
та й грію море,
що настудили
зливи...
Грію, грію,
а вилізу на берег –
то й сам
нагріюся.

***

Зелену колиску
Вітер гойдає в саду.
Птахи блакитні
На бильцях сидять.

***

Аж ген удалині
на сивім обрї
вода
від неба
відділилася
та й сяє,
мов дивиться
на себе
у дзеркало
небес.

***

А стежка
стойть
і думає –
як би
до себе
вернутись.

***

Білі гори
по небу пливуть
а дерева
дивляться
та й собі готуються
в білу путь.

***

лусає Місяць
золоте насіння

якої зернини
не втримас –
вона й падає
зорею

***

Я стану
лицем на схід
і тебе погукаю –
доброго ранку,
миле сонечко!

***

Люблю стежки.
Там ходять люди.
Ще живі.

ТИХІЙ ВЕЧІР І СОСНИ
переклади з литовської

---

*Тихий вечір над Россю.
І сосни над Німаном.
Тихий вечір і сосни.
Над болем моїм і над іменем.*

Дмитро Чередниченко

Марцеліюс Мартінайтіс

ПІСНЯ КУКУТІСОВОЇ ЛАСТІВКИ

Весно,
чи тобі – не весна,
чи тобі не гарно,
коли гарно,
коли весна?
Як гарно, як гарно,
коли гарно,
навіть негарним
як гарно,
коли весна,
коли відтає сонце
у вікнах!
Як гарно бути травою
або димом
над батьківчиною,
навіть померлому
як гарно
в землі!

Як гарно, весно, тобі,
коли весна,
коли гарно,
коли в поле з плугами
по довгій зимовій неволі
вертається вся Литва!

КУКУТІС СПОСТЕРІГАЄ СОНЕЧКО, ЩО ПОВЗЕ ШЛЯХОМ

Мені не жаль,
мені так не жаль,
мені так не жаль найвищих гір,
ані води,
мені так не жаль,
мені так не жаль
літаків і всієї Америки –
як жаль мені сонечка,
що повзе асфальтом,
під ногами, колесами – асфальтом.
Take ж мале воно та слабеньке,
день і ніч – асфальтом.
І немає у світі сили,
і немає у світі сили,
яка б його розтоптала –
таке мале воно та слабеньке,
менше за мале.
Під ногами, колесами –
на таку малечу
немає у світі сили!

НЕЩАСЛИВИЙ КУКУТІС У КАРТОПЛІ

– Що мені робити,
де подітись:
коли нема грошей –
а є хліб.
Виросла картопля –
бадилля пов’яло.
Світ великий,
картопля – маленька...
Усе перевертється
на другий бік:
мошка множиться –
корови яловіють.
Стільки літаків
у небі тепер,
і іншого року
– може, й не буде.
Як була зима –
не було літа,
прийшло літо –
зими нема.
Коли була любов –
не було жінки,
є ось жінка,
а любові – нема!
Як ние серце,
коли дерева щебечуть:
літаки літають,
картопля – ні.

КУКУТІС ЇДЕ ЖЕМАЙТІЙСЬКИМ ШЛЯХОМ

От їде Кукутіс і каже:
– Як схожа Литва на Литву!
Берези! Як схожі вони на берези!
А небо! Завжди таке литовське,
зовсім як небо,
що над Литвою!
Й чого ото вся Литва
схожа отак на Литву?
Що лиш подумаю, що лиш згадаю –
схоже усе на Литву!
Кукутіс, шукаючи схожості тої,
цідить між пальців зерно,
кришить грудки,
оглядає розколотий камінь:
– В якому ще краї
є така схожа
Литва на Литву?
Нікому не знищити схожості тої:
хоч би які були війни –
лишається небо,
схоже отак на Литву.
Хоч би куди ти поїхав,
все, про що б тільки подумав,
буде схоже усе на Литву:
на небо, на зерно,
що тече поміж пальцями,
на бурякове поле,
що зацвіло жіночками.

ФРАГМЕНТ

Поезія
промовляє до тих,
що
розуміють більше,
ніж
може вона сказати.

Поезія –
і для тих,
що
з неї знущаються,
і для тих,
що
говорити не можуть
чи
для тих,
що забуті.

Поезія
так само –
і для звірів,
і для соняшників,
і для метеликів,
і для раннього,
здібного
пташиного народу.

***

Поведе садівник мене білий,
що не пробудженого,
у світлу червневу ніч
по висячих кладках.

Між землею і місяцем
лежатимуть на воді
і цвістимуть зорі,
мов лілеї.

Побачу я:
дівчина йде
від квітки до квітки –
по лілеях,
і пада на місяць
легенька дівчини тінь.

І буде вести садівник мене білий
надземними кладками –
ще не пробудженого.

У світлу червневу ніч
хто ж розбудить мене
між землею і місяцем?
Хто ж мене упізнає,
коли вже я – невпізнаний?..

Міколас Карчяускас

* * *

Осінь.

І на деревах самі птахи.

Покинули північ і сни.

Соняха стомлене сонце –

стемнілим лицем до землі.

В туманні віконні шибки
дощ барабанить тихий, терпкий.

Голоси на льоту застигають
в повітрі, над димарями.

Малі та самотні
кущі горять під горою,
і згоряють по літніх роботах
на нивах утома і думи.

ПОЕЗІЯ

Дерево.

Камінь.

Сонця вставання.

Тала вода життя,

придивляння,

переконання – правдиві,
душі ж – забуття.

Нерви. Руки.

Очі – мандрівні човни,
і тисячі років
бездонної луни.

ЧАС НАРОДЖЕННЯ РОБОТИ

Сю ніч
над вершинами сосен
народилися зорі.
Сю ніч
умилась земля росою.
Так нам ніч
провістила день.
І заплакали діти,
ледве стало світати.
Потягались жінки, прокинувшись –
тихо спущені ноги
світили, немов лучина,
і трепетали
пташками
у сорочках пробуджені перса,
і чалапали босі ноги
до колиски і хліба.
Скрип дверей розбудив
траву на подвір'ї,
на хмелі роса пилком
золотим стала, і засяяла
вічності тайна.
Аж ось голоси розгойдалися,
наче ті дзвони, –
на порозі оповістили час
народження роботи.

Альгімантас Балтакіс

* * *

Дививсь я на море.
Дививсь я на хмари.
На журавля, що летів.
На міле обличчя.
На грайливу дитину.
Дивився, дивився, дивився,
Надивитись не міг.
Відчуваю,
Що вже ніколи
Надивитись не зможу.

СЕНТЕНЦІЯ

Скільки розсипано
Поцілунків гарячих!
Незмірне кохання
Ллється через край.
Ми свічку палимо
У денний час,
Забувши,
Що прийде вечір.

ЛІСНИКИ

Вистоїмо,
усе вистоїмо.
Іще й іншим скажемо:
вистояли!
Біда
може бути
більша
за тебе самого,
за найвище дерево.
Але біда
не може бути
більша за нашу Батьківщину.
Тоді б ми не вистояли,
навіки замовкли.

ЛЮБОВ І НЕНАВИСТЬ

Тільки ті, котрих ми любимо,
тільки ті, котрих ненавидимо, –
для нас живі.
Тільки їх ми бачимо,
тільки про них думаємо.
Навіть тоді, коли вони померли.
Всі інші
не мають навіть своєї тіні.

ЛИШЕ ОДИН ДЕНЬ...

Нехай нас розбудить ранок,
мов двох незнайомих людей...
Я несміливо – немов уперше –
торкаю твое оголене плече.
І справді:
хто ти?
Звідки прийшла у мою оселю?
А може, тут твій дім?
Може, готель?
Де ми з тобою?
Не знаю, нічого не знаю.
Не знаю навіть твоєго імені.
Як тебе звати?
Але я знаю:
ми з тобою окремо
лише один день.
До вечора про один наступний
дізнаємося більше,
ніж знаємо,
через двадцять літ.

МІНІМАЛІЗМ

Яке коротке життя!
Лише трохи довше
за цей вірш.

Юозас Някрошюс

МИТИ

Миті!
Немов пісок,
Течуть, течуть...
Відчуваю на долоні,
Та не полічу!
О реальна нескінченність піщинок!
Серце,
Пружинко годинника життя!
Аби тільки
Хто
Не забув її накрутити!

* * *

Питайте,
поки вуста розтулені.
Питайте,
поки серце ще б'ється.
Питайте,
поки всміхаються очі.
Питайте,
поки гладити можуть руки.
Питайте,
поки своє дитинство сниться.
Питайте,
поки ще вам відповідають!

---

* * *

Доки питаемо,
Доти хочемо жити.
Де край нескінченності?
Що за нею?
Дірки усесвіту?
Чорні суперзірки?
Як той мурах не заблудивсь у траві?
Як це мій дім ластівка знову знайшла?
А досвід який
Бережуть гени людства?
Чого я пытаю?
Я жити хочу!
Але промайнула знов думка, мов тінь:
Адже і смерть –
То запитання:
«Чого?»

* * *

Театр життя – суперечливий.
Комедії, драми,
Водевілі, скетчі, мізансцени, репліки...
Скільки акторів!
Статистів!
Де глядачі?
Хто розподіляє ролі?
А найважливіше –
Хто суфлер?

---

* * *

Чи пора?
Вже пора!
Візьміть на корабель,
Візьміть насіння,
Візьміть, візьміть
По парі голубів,
По парі шпаків,
По парі, по парі!
Скидайте, поки є час,
Скидайте за борт
Жорстокість і зброю,
Гармати і зло!
Скидайте за борт,
За борт планети!
Усі капітани!
По парі голубів,
По парі шпаків,
Синичок і горобців,
І насіння, й насіння!
Візьміть, візьміть
По парі голубів,
Бо хто принесе вам
Гілку бузку?..

Біруте Йонушкайте

* * *

вийшли ми
щоб не вернутися
повернулися ми
щоб іти
й кричимо кричимо
не розуміючи себе
заблукала я
і моє посивіле серце
далеко видно
крізь пухнастий тополиний дощ

* * *

потону в твоїх зморшках
немов у ріці
мені вже байдуже
в яке море несуть
мене ангели
мені вже байдуже

Антанас А. Йонінас

ПОЕЗІЯ

Ось іще одна таємниця
ти що стаєш все зручнішим
зрадником
що напам'ять вивчив науку зради –
все достовірніші твої вірші
про вірність

МОЯ АЛЕ ТВОЯ

Моя рука але твоє чоло
моє слово але твій слух
моє ліжко але твоя ніч
моя але твоя

ТІ СЛОВА ЦОКАЮТЬ У ГОДИННИКУ

Ті слова цокають у годиннику
все тимчасовіше і все точніше
вони цокають

і ті вуста стуляються в словниках

---

* * *

Вишите сонце з'явиться у просвіті
освітить гардину тонким промінням
несподівано денні тіні м'які
поволі опустяться на твоє обличчя
неповернення також подарунок
якого не можу гідно прийняти
освітлює тишу затемнення розуму
вишите сонце з місячним доміно

ЕЗОПОВІ КАЗКИ

Ніч така чорна
що навіть не видно ворони
яка тримає сир місяця в дзьобі
невичерпні твої хитрощі
поете
але місяця понесла лисиця
тобі лише кислий виноград гризти поете
на небі кісточки його
здаються немов зірки

ВИПАДОК

Того вівторка до мене прийшов жебрак
і сказав що перебудує небо

я йому дав тридцять центів
і цієї ночі я дивлюся на зорі

Робертас Кятуракіс

ВДРУГЕ ЗАЦВІЛА КОНЮШИНА

Приїдь, бо вдруге зацвіла конюшина, –
Востаннє цього літа, –
І, може, більш ніколи...
Приїдь...
Сядеш на землю ти на найдальших гонах,
Де прозорими багатокутними кристалами
крапає мед конюшини.

Стиснеш боляче скроні
І думатимеш про те, що було,
Про те, що могло бути,
Про те, що буде.

Приїдь –
Востаннє цього літа цвіте конюшина.

ПО-ДИТЯЧОМУ

Приніс я повну шапку
шерхоту
шелесту
щебету
юних липких листків –
де заховати
до наступної весни?

ПОСЕРЕД ЛІТА

Ми посеред літа
знов на плечах
дрімає втомлене сонце
гра трави
зеленіша за музику затінку
поки все заглушить буря!

Безсило зупиниться на краю безодні –
заграву горобини
погасить вітер
ночі повів холодний

О Господи
там немаєтиші
там немає спокою
там немає Тебе.

ЗАБУТИЙ ПОЕТ

Забутий поет укладає давні свої поезії
у картонні коробки з-під черевиків
і хоронить під муром Пожайського монастиря
Там зараз же піdnімаються фіолетові
і кучеряві крапив'яні купини

Поруч виріс хміль
піdnяvся колодами до вершин муру й зацвів.

ТІЛЬКИ БУТИ

Складаємо вірші
і слова

які наче падають із ластовиних крил
прилетіли з гарячим воском обліпили вулики
прилинули сунничним білим цвітом
осипані золотим пилком

неслухняні вони
примхливі як хмари
або як обіданий домовик

нічого не означає
тільки бути

ПОКИ ХТОСЬ
МОВ ЦЯЦЬКИ
поскладає в картонну коробку
з-під крислатого бабусиного капелюшка

Юстінас Марцінкявічюс

ДВА ВІРШІ

1

Підняв рябу зозулячу пір’їну –
береза закувала.

Підняв я сіру жайвора пір’їну –
рілля зашебетала.

Але коли підняв страждання хрест я –
уся Литва зітхнула.

2

в небовім оці сльозо
що це ти робиш Литво

більш не прошу тебе знай
лиш не мовчи і гукай

вивільгою з вишини
каменем із далини

НЕСТИ ВІТЧИЗНУ

долоня з якої
птахи клюють
стіл за яким
люди сидять
вікно у яке
дитина дивиться

це могло б бути прапором
я міг би його нести

проте це вітчизна
сам
я її не піdnому

бачу
люди люди люди

дякую
кричу їм
що несете дякую
сам я її не піdnому

вони дивляться на мене
стенають плечима

вони роблять
свою роботу

ВІЧНО

Вічно я шукаю одну точку,
із якої всі прямі виходять.

Вічно я шукаю одну краплю,
звідки витікають усі ріки.

Вічно я шукаю одну гавань,
звідки кораблі всі випливають.

Вічно я шукаю одне слово...
Хоч і знаю: не знайду ніколи.

МАЙЖЕ СЕРЙОЗНО

Всі жінки лиш повторюють, мила, тебе,
як повторює сей рік трава тогорічну.
Коли іноді я задивляюсь на інших,
то це тільки тому, щоб упевнитись краще,
що жінки лиш повторюють, мила, тебе,
як повторює сей рік трава тогорічну.

Владас Бразюнас

ЩИРА РОЗМОВА

Ми знаємо,
що ви знаєте,
хто знає!

Тому зізнайтесь,
що знаєте,
що ми знаємо,
хто знає.

Полегшиться провина,
якщо скажете,
хто знає,
що ми знаємо,
що ви знаєте.

ДАВНЯ МУЗИКА

Ми граємо в публічному оркестрі,
диригент завзято махає
зі спецфондівських п'ятиліній.

Публіка сидить і слухає,
записує кожен звук,
публічно, вояовничо, гостро.

Біля кожного сидить редактор
і спонукає.

ГОЛОСУВАННЯ

Коли підраховуєте голоси за правду,
то впишіть і ті сотні тисяч,
розколоті черепи яких змиває
океан із вічної мерзлоти,

і живих, яких ніякі слова,
ніяке життя вже не відігріє.

ТИХИЙ СОН

У другій половині вірша –
розповідь про Чорнобиль.
Навчи говорити й сліпого
те, що мозок довбає, слово,
навчи ходити, де не народився,
оту дитину, що задихнулась в утробі,
покажи сліпим те видовище –
у місті світиться барбарис.

ДНІ МОЛОДІЖНОЇ МУЗИКИ

Жниварських пісень
Басанавічусові співають Балкани
кармеліти босі
перед простреленим образом мадонни
шипить у келиху трута
на лихо – із Krakova вершник
біля домовини король

утиші програного часу
не впізнай себе
канарочка золота із корчми
піаніст із орлиним дзьобом
довбє жертву в будиночку Чюрльоніса

ЖОВТИЙ ЗАХІД СОНЦЯ

Тут твій дім
але не твоя вітчизна
де захищали й захищали
далеко але не захистили
вони твого польового
старовинного слова
між воєнних погромів
навчились хреститись
противні платани
кожен по одному
в небі замкнувся
литовський осот.

ТЯЖІННЯ

Як ті річки на землі тримаються
як залишився Німана в'юн
на асфальті розмолотої Європи
нерозтоптані вишні
поблизу є в хмарнім диму
холодна білість літака
зривається з долоні

Дмитро Чередниченко – український письменник, просвітник, педагог, засновник та багаторічний керівник літературного об'єднання «Радосинь» при Національній спілці письменників України, перекладач і популяризатор литовської літератури, також перекладає з білоруської, латиської, монгольської, словацької, чеської мов.

За свою подвижницьку роботу нагороджений численними преміями й нагородами: премією імені Максима Рильського, премією імені Лесі Українки, премією імені Павла Чубинського, премією імені Івана Огінка, Орденом Великого князя Литовського Гедімінаса III ст. (Литва), премією Литовсько-Українського культурного Фонду імені Тараса Шевченка, Лицарським хрестом «За заслуги перед Литвою» (Литва), премією Всеукраїнського культурно-наукового фонду Тараса Шевченка, медаллю Всеукраїнського педагогічного товариства імені Григорія Ващенка, премією імені Олени Пчілки, почесною відзнакою Української православної церкви Київського патріархату «Георгія Переможця» II ст.

Твори Дмитра Чередниченка перекладено азербайджанською, білоруською, болгарською, вірменською, грузинською, латиською, литовською, монгольською, польською, французькою, хорватською мовами.

Дмитро Чередниченко

Доторки

Вибрані поезії та переклади

Упорядник:
Оляна Рута

Комп'ютерне верстання:
Володимир Криницький

Видавництво часопису
«ТекстOver»
tekstover@gmail.com

Київ, 2018

ISBN: 978-0463-151-679

